

Katja Piirainen ja Suvi Taponen

Ongelmakäyttäytyminen lemmikkikoirien lopetussyynä

Behaviour problems as reason of euthanasia

YHTEENVETO

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tavallisimmat syyt lemmikkikoirien lopetukseen ja tutkia ongelmakäyttäytymisen osuutta lopetukseen. Samalla pyrittiin kartoittamaan, minkä tyyppinen käyttäytyminen johti koiran lopettamiseen ja etsimään mahdollisia riskitekijöitä, kuten sukupuoli ja koko. Aineisto koostui 307 lopetetun koiran tiedoista, jotka kerättiin tutkimukseen valituilta eläinlääkäriasemilta kyselykaavakkeella. Tavallisin lopetussyynä oli vanhuus (18 %), jonka jälkeen yleisimpiä olivat kasvaimet (16 %), tuki- ja liikuntaelinsairaudet (14 %) sekä käyttäytymishäiriöt (11 %). Käyttäytymisongelmista yleisin oli aggressiivisuus ihmisiä kohtaan, jota esiintyi yli puolella käyttäytymisen vuoksi lopetetuista koirista. Näistä lähes puolen oli ilmoitettu olevan aggressiivisia erityisesti lapsia kohtaan. Toiseksi yleisin ongelma oli aggressiivisuus toisia koiria kohtaan ja kolmanneksi yleisin eroabdistus. Koiran sukupuoli ei tämän tutkimuksen mukaan ollut käyttäytymisestä johtuvan lopetuksen riskitekijä, sen sijaan koiran koko vaikutti lopetuspäätökseen. Eri syistä lopetetut koirat jakautuivat melko tasaisesti kooltaan sekä isoihin että pieniin. Käyttäytymisen vuoksi lopetetuista koirista suurin osa oli kookkaita.

SUMMARY

The purpose of this study was to specify the reasons of euthanasia of pet dogs and the role of behaviour problems as a reason of euthanasia. A further aim was to find out what kind of behaviour problems led to euthanasia, and what the possible risk factors, such as size and sex, are. The data of 307 euthanized dogs were collected by using forms, which were sent to veterinary clinics. The main reason of euthanasia was old age (18 percent); the next most common causes were neoplasia (16 percent) and diseases of musculoskeletal system (14 percent). Behaviour problem was the fourth common reason of euthanasia (11 percent). Aggression towards people was the most common behaviour problem, which appeared in over half of the dogs euthanized for behaviour reasons, almost half of these dogs being aggressive especially towards children. Aggression towards other dogs was found in 35 percent and separation anxiety in 24 percent of dogs with behaviour problem. The sex of the dog seemed to be no risk factor, but the size of the dog was. Dogs euthanized for different reasons were divided almost half and half in small and large dogs. Of the dogs euthanized for behaviour reasons, clearly the majority was large sized.

JOHDANTO

Koirien käyttäytymisongelmien esiintymisestä on tehty useampia tutkimuksia eri maissa haastattelemalla koiranomistajia (Campbell 1986, Häggblom 1987, Lund 1996). Tulokset ovat olleet ristiriitaisia. Osassa tutkimuksista vain muutamat omistajat kokivat koiransa käyttäytymisen olevan joskus ongelmallista, kun taas toisissa tutkimuksissa suurimman osan mielestä heidän koirallaan oli vähintään yksi ongelmallinen käyttäytymismuoto.

Käyttäytymisongelmien määritelmä ei ole yksiselitteinen. Käytös, jota toinen koiranomistaja pitää normaalina, voi toisen mielestä olla häiritsevää. Koiran koko ja rotu sekä sukupuoli vaikuttavat siihen, miten omistajat kokevat koiransa käyttäytymisen. Pienelle koiralle, jota on helpompi käsitellä, sallitaan usein enemmän aggressiivista käytöstä kuin isolle koiralle. Yliaktiivisuus tuntuu olevan hyväksyttävämpää metsästys- ja työkoirilla kuin rauhalliseksi oletetuilla seurakoiraroduilla. Myös koiran elinympäristöllä on suuri vaikutus siihen, minkä tyyppisen käyttäytymisen omistaja kokee ongelmallisena.

Ongelmakäyttäytyminen voidaan jakaa normaaliin ja epänormaaliin käyttäytymiseen (Borchelt ja Voith 1982). Käyttäytymiseen vaikuttavat muun muassa perintötekijät, hormonit, kokemukset eri ikäkausina sekä ärsykkeet ja mahdollisuus reagoida niihin. Normaalina, vaikka ei aina toivottuna käyttäytymisenä pidetään käytöstä, joka on lajityypillistä joko luon-

nostaan tai oppimisen kautta. Epänormaalin ongelmakäyttäytymisen syyt voivat olla joko patofysiologisia, perittyjä tai hankittuja, tai kokemusperäisiä (Borchelt ja Voith 1982). Traumot ja sairaudet voivat johtaa neurologisiin, somaattisiin ja/tai endokrinologisiin muutoksiin, joista tuloksena saat-
taa olla epänormaali käytös. Saira-
us ilmenee myös lähes aina käyttäytymismuutoksena, joka vaihtelee apaattisuudesta yliaktiivisuuteen tai aggressiivisuuteen (Reisner 1997).

Käyttäytymishäiriö saattaa joh-
taa koiran ennen aikaiseen lope-
tukseen. Mikäli koira on vaaralli-
nen tai käyttäytymishäiriö aiheut-
taa muutoin vaikeuksia, terapia ei
ole onnistunut eikä omistajalla ole
motivaatiota, mahdollisuutta tai
kykyä toteuttaa terapiaa, jää vaih-
toehdoiksi koiran lopetus tai uu-
delleensijoitus. Koiraa, jolla on
vakava käyttäytymishäiriö, on vai-
keaa saada uudelleensijoitetuksi,
eikä se aina ole edes tarkoituksen-
mukaista, tällöin ainoaksi vaihto-
ehdoksi jää lopetus.

Tämän tutkimuksen tarkoituk-
sena oli selvittää tavallisimmat
syyt koirien lopetukseen ja tutkia
käyttäytymishäiriöiden osuutta
lopetuksen syynä. Samalla pyrit-
tiin kartoittamaan koiran iän, su-
kupuolen, koon sekä ongelma-
käyttäytymistyyppin merkitystä
käyttäytymisongelmista johtuvissa
lopetuksissa.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkimus suoritettiin kuvailevana
epidemiologisena kartoituksena
ilman kontrolliryhmää. Aineisto
kerättiin yhdeltätoista yksityiseltä
eläinlääkäriavustajalta pääkau-
punkiseudulla 1.1.–31.5.1998.
Eläinlääkäriasemien valinnassa
perusteena oli aseman sijainti pää-
kaupunkiseudulla ja että asemalla
työskenteli useampi kuin yksi
eläinlääkäri, minkä oletettiin ole-
van suoraan verrannollinen vas-

TAULUKKO 1 TABLE

Koirien lopetussyyt yhdeksältätoista pääkaupunkiseudun eläinlääkäriasemalla 1.1–31.5.1998.

Reasons for euthanasia of dogs at eleven veterinary clinics located in the capital area during 1.1–31.5.1998.

Lopetukseen johtaneet syyt Reasons for euthanasia	n	%
Vanhuus Old age	54	17,6
Kasvaimet Neoplasia	48	15,6
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet Disorders of muscles and skeletal system	42	13,7
Käyttäytyminen Behaviour	34	11,1
Omistajasta johtuvat (allergia, avioero jne.) Owner related (allergy, divorce etc.)	28	9,1
Sydän- ja keuhkosairaudet Cardiopulmonary diseases	27	8,8
Maksa- ja munuaissairaudet Diseases of liver and kidneys	19	6,2
Sukupuolielinsairaudet Genital diseases	14	4,6
Endokriiniset sairaudet Endocrine disorders	11	3,6
Muut syyt (esim. akuutit traumot) Other reasons (e.g. acute traumas)	11	3,6
Keskushermostosairaudet Diseases of central nervous system	9	2,9
Ihosairaudet Skin diseases	7	2,3
Syy ei selvillä Reason unknown	3	1,0
Yhteensä Total	307	

taanoton potilasmäärään. Tutki-
musalueeksi valittiin pääkaupun-
kiseutu käytännön syistä. Tutki-
mukseen mukaan pyydettyt asemat
valittiin satunnaisesti kaikista ky-
seiset ehdot täyttävistä vastaan-
otoista. Yksi valituista eläin-
lääkäriasemista ei voinut osallistua
mukaan tutkimukseen ja yksi kes-
keytti seuranta-aikana. Kyseisen
aseman vastauksia ei ole otettu
mukaan tuloksiin.

Asemille jaettiin kyselykaavak-
keet, jotka täytettiin jokaisesta
tutkimusajanjaksona lopetetusta
koirasta. Kysymysten pohjana
käytettiin Lundin ja Sorensenin

(1997) tekemää tutkimusta tans-
kalaisten koirien lopetussyistä.
Koirista kerättiin perustiedot, ku-
ten ikä, rotu, sukupuoli ja lopetus-
syy. Mikäli kyseessä oli sekarotui-
nen koira, pyydettiin ilmoittamaan
koiran säkäkorkeus (alle/yli 50
cm). Koiria ei identifioitu eli omis-
tajan tai koiran nimeä ei kirjattu
ylös. Lopetussyyt oli jaettu kol-
meentoista ryhmään, joista piti
valita vain yksi vaihtoehto (tauluk-
ko 1). Jos lopetussyy oli käyttäyty-
minen, pyydettiin valitsemaan
käyttäytymisongelma/-ongelmat,
joiden vuoksi koira oli lopetettu.
Mahdollisia lisätietoja varten oli

TAULUKKO 2 TABLE

Kaikkien yhdellätoista pääkaupunkiseudun eläinlääkäriasemalla 1.1.-31.5.1998 lopetettujen koirien sekä näistä käyttäytymisen vuoksi lopetettujen koirien lukumäärät, koko- ja sukupuolijakaumat sekä ikien keskiarvot.

Number of all the dogs euthanasied and of dogs euthanasied for behavioural reasons, their size and age distributions and average ages at eleven veterinary clinics located in the capital area during 1.1.-31.5.1998.

	n (%)	Koko/Size		Ei tietoa	Ikä/Age	Sukupuoli	
		Alle 50 cm	Yli 50 cm	Unknown	Vuosia/Years	Sex	
		Under 50 cm	Over 50 cm		Keskiarvo	Uros/Male	Narttu Female
					Average	n (%)	n (%)
Kaikki lopetukset	307	134	160	13	10,0	153	152
All euthanasied dogs	(100 %)	(44 %)	(52 %)	(4 %)		(50,2 %)	(49,8 %)
Käyttäytymisestä johtuvat lopetukset	34 (11 %)	8 (24 %)	22 (65 %)	4 (12 %)	5,7	18 (53 %)	16 (47 %)
Dogs euthanasied for behavioral reasons							

TAULUKKO 3 TABLE

Käyttäytymisen vuoksi lopetetuilla koirilla esiintyneet ongelmanmuodot, koirien sukupuolijakaumat ja iän keskiarvot eri käytöshäiriömuodoissa sekä niiden koirien lukumäärä, joilla kyseinen käytös oli ainoa ongelma.

Behaviour problems of dogs euthanasied for behavioural reasons and their sex distribution and average age in different types of problems and number of the dogs who had only one behaviour problem.

Käytöshäiriö	n	%	Narttuja %	Uroksia %	Iän keskiarvo/v	Ainoana ongelmana/n
Behaviour problem			Females %	Males %	Average age/y	Only behaviour problem/n
Aggressiivisuus ihmisiä kohtaan	19	37	58	42	5,2	7
Aggression towards people						
Aggressiivisuus toisia koiria kohtaan	12	23	42	58	5,5	3
Aggression towards other dogs						
Sisäsiisteysongelmat	1	2	0	100	6	0
Problems of being houseclean						
Eroahdistus	8	16	25	75	6,3	5
Separation anxiety						
Yliaktiivisuus	2	4	50	50	5	0
Hyperactivity						
Arkuus	6	12	67	33	3,7	1
Fears and fobias						
Jokin muu	3	6	67	33	7,7	1
Other						

myös vastaustilaa.

Kun lopetusssyiksi oli valittu useampia kuin yksi vaihtoehto, tutkimuksen tekijä pyrki arvioimaan pääasiallisen lopetusssyn (esimerkiksi vanhan koiran lopetusssyiksi oli valittu sekä vanhuus että kasvain, jolloin tekijä valitsi niistä vanhuuden). Joissakin kaa-
vakkeissa koirien tiedot olivat puutteelliset, mikä otettiin huomioon tuloksia kirjattaessa.

Saadut tulokset käsiteltiin taulukkolaskentaohjelmalla (Microsoft Excel 97). Kyselykaavakkeista saadut tiedot ryhmiteltiin eläinlääkäriasemittain.

TULOKSET

Vanhuus oli koirien yleisin lopetusssy (17,6 %), jonka jälkeen tulivat kasvaimet (15,6 %) sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet (13,7 %). Ongelmakäyttäytyminen oli neljänneksi yleisin lopetusssy (11,1 %). Tulokset on esitetty taulukossa 1.

Lopetettujen koirien koko, ikä ja sukupuolijakaumat on esitetty taulukossa 2. Kaikkien lopetettujen koirien ikä vaihteli alle vuodesta kahteenkymmeneen vuoteen (keskiarvo 10 vuotta). Käyttäytymisen vuoksi lopetettujen koirien ikäjakauma oli suppeampi, vuodesta kolmeentoista vuoteen (keskiarvo 5,7 vuotta). 56 prosenttia näistä koirista oli alle kuusivuotiaita ja 91 prosenttia alle kymmenvuotiaita. Keskimäärin lopetukset käytöshäiriöiden vuoksi painottuivat selvästi nuoremmalle iälle kuin lopetukset muista syistä. Viisivuotiaita oli kuitenkin lopetettu lähes puolet enemmän kuin muun ikäisiä.

Lääketieteellisistä syistä oli koirista lopetettu 79 prosenttia, omistajasta johtuvista syistä sekä käyttäytymisen vuoksi 21 prosenttia. Koirien ikäjakaumat on esitetty kuvassa 1. Kuvaan ei ole otettu mukaan niin sanotuista muista syistä lopetettuja koiria eikä niitä, joiden lopetusssy ei ollut selvillä.

Yleisimpänä käytösongelmana

oli aggressiivisuus ihmisiä kohtaan, jota esiintyi 19 koiralla (taulukko 3). Näistä kahdeksalla oli mainittu aggressiivisuus erityisesti lapsia kohtaan, kuudella ilmeni aggressiivisuutta sekä toisia koiria että ihmisiä kohtaan ja neljällä esiintyi sekä aggressiivista käytöstä ihmisiä kohtaan että arkuutta. Käyttäytymisestä johtuvissa lopetuksissa oli puolella koirista ilmoitettu vain yksi käytösongelma lopetusssyiksi. Lopuilla oli ilmoitettu olevan eri ongelmia kahdesta neljään. Kahden koiran käytösongelmia ei ollut määritetty.

Ilältään eri ongelmakäytösryhmien koirat eivät juurikaan eronneet toisistaan (taulukko 3). Hieman muita ryhmiä alhaisempi keski-ikä (3,7 vuotta) oli koirilla, joilla oli esiintynyt arkuutta. ”Muista käytöshäiriösyistä” lopetettujen koirien keski-ikä oli taas hieman muita ryhmiä korkeampi (7,7 vuotta).

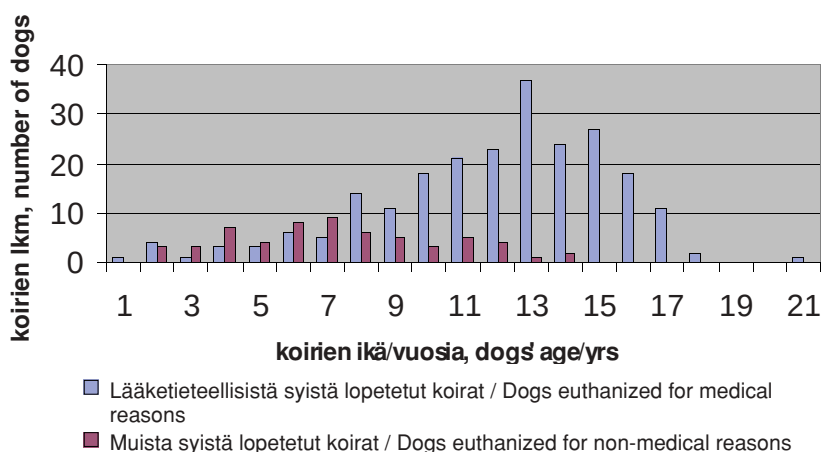
POHDINTA

Lopetusssyyt

Mikään lopetusssyistä ei ollut muita syitä selvästi yleisempi, toisin kuin Lundin ja Sorensenin Tanskassa tekemässä tutkimuksessa

(Lund ja Sorensen 1997). Heidän tutkimuksessaan vanhuus oli syy lähes joka kolmanteen lopetukseen (27 %), kun taas meidän tutkimuksessamme se oli lopetusssyynä vain alle viidenneksessä tapauksista (18 %). Kasvaimien vuoksi lopetetuista koirista 31 prosenttia oli iältään alle kymmenenvuotiaita. Tämä osuus vastaa suunnilleen Lundin ja Sorensenin saamaa tulosta. Jos yli kymmenenvuotiaiden, kasvainten vuoksi lopetettujen koirien lukumäärä lisätään vanhuuden vuoksi lopetettujen koirien määrään, päästään samaan suuruusluokkaan kuin tanskalaisessa tutkimuksessa (Lund ja Sorensen 1997). Kanadassa tehdyssä epidemiologisessa kartoituksessa oli ikä lopetusssyynä 40 prosenttiin lopetuksista (Gorodetsky 1997).

Muista kuin lääketieteellisistä syistä lopetettujen koirien osuus vastasi Lundin ja Sorensenin sekä Gorodetskyn havaitsemia 19 prosentin ja 18 prosentin osuuksia (Lund ja Sorensen 1997, Gorodetsky 1997). Sitä vastoin Skotlannissa tehdyssä tutkimuksessa muista syistä lopetettujen koirien osuus oli huomattavasti korkeampi, lähes 50 prosenttia (ensimmäisellä seurantajaksolla 45 %, toisella

KUVA 1 FIGURE

Eläinlääketieteellisistä ja muista syistä lopetettujen koirien ikäjakaumat.

Age distribution of dogs euthanized for veterinary medicinal and non-veterinary medicinal reasons.

46 %) (Stead 1982).

Tässä tutkimuksessa käyttäytymisen osuus lopetusyistä oli hie-
man alhaisempi kuin Steadin tut-
kimuksen 18 prosenttia ja 13
prosenttia (1982), Gorodetskyn
13 % (1997) ja Lundin ja Sorensen-
nin 16 % (1997). Omistajasta joh-
tuvast lopetusyistä olivat kuitenkin
huomattavasti yleisempiä kuin
tanskalaisessa (2 %) (Lund ja So-
rensen 1997) ja kanadalaisessa (5
%) (Gorodetsky 1997) tutkimuk-
sessa. Skotlantilaisen tutkimuksen
mukaan neljännes koirista (ensim-
mäisellä seurantajaksolla 24 % ja
toisella 28 %) lopetettiin omista-
jasta johtuvista syistä (Stead
1982).

Eri tutkimusten tulosten erot
eivät selity pelkästään eroilla mai-
den ja asuinpaikkojen välillä. Go-
rodetskyn (1997) tutkimus tehtiin
Kanadan kolmen maaseutuvaltai-
sen preeriaprovinssin alueella ja
Steadin (1982) alue käsitti koko
Skotlannin. Meidän sekä Lundin ja
Sorensenin (1997) tutkimukset
rajoittuivat suurkaupunkialueisiin.
Steadin tutkimus on tehty jo 1970-
luvun loppupuolella eli lähes
kaksikymmentä vuotta muita ai-
kaisemmin. Nykyisin entistä suu-
rempi osa koirista kastroidaan/
steriloidaan, jolloin ei-toivottujen
pentujen määrä on vähentynyt.
Ihmisten asenne koiraan lemmik-
kinä on muuttunut, koirista on
tullut perheenjäseniä ja lemmikki-
koirien lukumäärä on kasvanut
huomattavasti tänä aikana. Steadin
(1982) tutkimuksessa lähes nel-
jännes koirista lopetettiin mu-
kavuussyistä (convenience). Ny-
kyisin on monia muun muassa
eläinsuojeluyhdistysten ylläpitä-
miä koirahoitoloita, jotka etsivät
löytö- ja ei-toivotuille koirille uu-
sia koteja.

Sukupuoli, koko ja ikä riskitekijöinä

Koiran sukupuoli ei ollut käyttäy-
tymisestä johtuvan lopetuksen
riskitekijä, sen sijaan suuri koko
oli. Suurta koiraa on usein vai-
keampi hallita kuin pientä, ja tera-

pimahdollisuudet huononevat,
jos omistaja lisäksi pelkää koiraa
tai sitä, että se saattaa vahingoittaa
muuta ihmisiä. Reisner ym. (1994)
ja Lund ym. (1996) ovat toden-
neet, että suuria koiria lopetetaan
käyttäytymisen vuoksi enemmän
kuin pieniä. Reisnerin ym. tutki-
mus käsitteli pelkästään domi-
nanssiaggressiivisia koiria eikä sii-
nä todettu koiran sukupuolen
olevan riskitekijä käyttäytymisestä
johtuvaan lopetukseen. Lund ym.
totesivat käytöshäiriön laadun
vaikuttavan siihen, onko koiran
sukupuoli lopetusriskitekijä vai ei.
Dominanssiaggressiivisilla koirilla
oli kummallakin sukupuolella yhtä
suuri riski tulla lopetetuksi (RR =
1,0), kun taas vieraille ihmisille
aggressiivisilla koirilla oli uroksilla
narttuja pienempi lopetusriski
(RR = 0,6). Levottomista koirista
oli puolestaan uroksilla suurempi
riski tulla lopetetuksi käyttäytymi-
sen vuoksi kuin nartuilla (RR =
3,8).

Käytöshäiriöiden vuoksi lope-
tettujen koirien keski-ikä oli huo-
mattavasti alhaisempi kuin muista
syistä lopetettujen koirien. Kirjal-
lisuuden mukaan useat häiriökäyt-
tätymismuodot, etenkin aggres-
siivisuus, puhkeavat melko nuo-
rella iällä (Borchelt ja Voith 1982,
Voith ja Borchelt 1985, Borchelt
ja Voith 1986, Reissner 1997).
Käyttäytymisen vuoksi lopetetut
koirat jakautuivat kuitenkin melko
tasaisesti eri ikäisiin. Tämä viittaa
siihen, ettei koiraa lopeteta heti,
kun se kehittää häiriökäytöstavan.
Ongelman kanssa yritetään elää
jonkin aikaa ja mahdollisesti myös
hakea apua ongelmaan. Myös
muutokset koiran elinympäristös-
sä, kuten, muutto, lasten syntymi-
nen, perheenjäsenen kuolema
tms. saattavat laukaista ongelma-
käytöksen vanhemmallakin koiral-
la.

Käytöshäiriön laa- dun vaikutus lopetus- päätökseen

Lund ym. (1996) totesi ihmisille
(joko omistajalle tai vieraille ihmi-

sille) aggressiivisten koirien kasvanneen riskin tulla lopetetuiksi käyttäytymisen vuoksi. Ihmisille, etenkin pienille lapsille, aggressiivinen koira päädytään lopettamaan, koska se koetaan vaaralliseksi. Koiranomistajat eivät uskalla ottaa riskiä ja yrittää terapian avulla päästä eroon aggressiivisuudesta, sillä koulutus ja käytösmoifikaatio voi kestää kauan, ja koiran potentiaalinen aggressiivisuus pelottaa omistajia.

Lähes joka neljännellä koiralla oli mainittu yhtenä ongelmana eroahdistus. Eroahdistuksesta kärsivää koira on hankala pitää etenkin kaupunkioiloissa, missä naapurisopu helposti rakoilee kotona yksin haukkuvan koiran takia. Jatkuva kodin tuhoaminen ja sisäsiisteysongelmat ovat hyvin turhauttavia omistajalle. Eroahdistuksesta kärsivän koiran terapiaa vaatii omistajalta korkean motivaation ja pitkäjänteisyyttä. Taajama-alueella kynnys lopettaa eroahdistuksesta kärsivä koira on varmasti matalampi kuin haja-asutusalueella.

Lund ja Sorensen (1997) totesivat käyttäytymisongelmien lukumäärän noustessa myös lopetusriskin nousevan. Myös käyttäytymishäiriön laatu vaikutti merkittävästi lopetuspäätökseen (Lund ym. 1996). Tässä tutkimuksessa puolella koirista oli ilmoitettu vain yksi käyttäytymisongelma. Näistä koirista 70 prosentilla oli syynä joko aggressiivisuus ihmisiä kohtaan tai eroahdistus. Tämä viittaa siihen, että niin sanottuja helpommin käsiteltäviä ongelmia, kuten ylivilkkaus tai arkuus, sallitaan useampi ennen kuin päädytään lopetukseen. Vakavammassa ongelmissa, kuten aggressiivisuus, lopetuskynnys on alhaisempi.

Eläinlääkärin rooli käyttäytymishäiriö-terapiassa

Yhä useammin omistajat haluavat neuvoja ja terapiaa koiriensa käyttäytymishäiriöiden hoitoon, ja usein

käännyttäänkin eläinlääkärin puoleen. Valitettavasti eläinlääkäreillä ei monesti kuitenkaan omasta mielestään ole riittävästi tietoa ongelmakäyttäytymisestä ja sen hoidosta (Kuussaari 1998). Tiedon hankkiminen ja jatkokoulutuksen saanti jää eläinlääkärin oman aktiivisuuden varaan. Koulutusta asiasta olisi varmasti tarpeellista järjestää, sillä lemmikki-koirista on tullut yhä suurempi osa eläinlääkärien työkenttää. Eläinlääkäri on käyttäytymisterapiassa tärkeässä asemassa. Potilaalle tulisi ennen terapian alkua tehdä perusteellinen kliininen tutkimus, sillä ongelmakäyttäytymisen syy saattaa olla sairausperäinen. Amerikkalaisessa tutkimuksessa oli neljäsosalla aggressiivisista koirista taustalla lääketieteellinen syy, joka ilmeni ainoastaan aggressiivisena käyttäytymisenä (Beaver 1983). Terapiassa voidaan myös joissakin tapauksissa hyödyntää lääkitystä koulutuksen ja käytösmoifikaation tukena, jolloin eläinlääkärinä tarvitaan määräämään sopiva lääkitys ja seuramaan sen vaikutusta potilaaseen.

KIITOKSET

Suuret kiitokset kaikkien tutkimukseen osaa ottaneiden eläinlääkäriasemien henkilökunnille tietojen keräämisestä.

KIRJALLISUUS

Beaver, B.V. Clinical classification of canine aggression. *Appl. Anim. Ethol.* 10, 1983: 35-43.

Borchelt, P.L. & Voith, V.L. Classification of animal behavior problems. *Vet. Clin. North. Am. (Small Anim. Pract.)* 12, 1982: 571-585.

Borchelt, P.L. & Voith, V.L. Dominance aggression in dogs. *Compend. Contin. Educ. Pract. Vet.* 8 (1), 1986: 36-44.

Campbell, W.E. The Prevalence of behavioral problems in American dogs. *Mod. Vet. Pract.* 67, 1986: 28-31.

Gorodetsky, E. Epidemiology of dog and cat euthanasia across Canadian prairie

provinces. *Can. Vet. J.* 38, 1997: 649-652.

Häggbloom, M. Koiran ongelmakäyttäytymisen kartoitus Suomessa sekä käyttäytymisterapian mahdollisuuksista. Syventävien opintojen tutkielma. Eläinlääketieteellinen korkeakoulu, sovelletun eläinlääketieteen osasto, sisätautioppi. 1987.

Kuussaari, J. Julkaisematon tutkimus. 1998.

Lund, J.D., Agger, J.F. & Vestergaard, K.S. Reported behaviour problems in pet dogs in Denmark: age distribution and influence of breed and gender. *Prev. Vet. Med.* 28, 1996: 33-48.

Lund, J.D. & Sorensen, D.B. Afflivning af familiehunde på grund af adfærsproblemer. *Dan. Veterinærtidsskr.* 15, 1997: 655-659.

Reisner, I.R., Erb, H.N., Houpt, K.A. Risk factors for behavior-related euthanasia among dominant-aggressive dogs: 110 cases (1989-1992). *J. Am. Vet. Med. Assoc.* 205 (6), 1994: 855-863.

Reisner, I.R. Assessment, management and prognosis of canine dominance-related aggression. *Vet. Clin. North. Am. (Small Anim. Pract.)* 27, 1997: 479-496.

Stead, A.C. Euthanasia in the dog and cat. *J. Small Anim. Pract.* 23, 1982: 3-43.

Voith, V.L., Borchelt, P.L. Elimination behavior and related problems in dogs. *Compend. Contin. Educ. Pract. Vet.* 7 (3), 1985: 537-544.

Syventävien opintojen projekti

KIRJOITTAJIEN OSOITTEET

ELL Katja Piirainen
Eläinlääketieteellinen tiedekunta
Kliinisen eläinlääketieteen laitos
Helsingin yliopisto
Pohjoinen pikatie 800
04920 Saarentaus
Pub. 019-529 5318

ELL Suvi Taponen
Eläinlääketieteellinen tiedekunta
Kliinisen eläinlääketieteen laitos
Helsingin yliopisto
PL 57
00014 Helsingin Yliopisto
Pub. 09-1914 9790